

СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ШВЕЙЦАРІЄЮ В АГРАРНІЙ СФЕРІ: СУЧАСНИЙ СТАН

Мацієвська Богдана Ігорівна
студентка магістратури,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
e-mail: danamacievska@gmail.com

Анотація. *Метою* даної статті є всебічне дослідження актуального стану співпраці між Україною та Швейцарією в аграрному секторі, виявлення ключових проблем і бар'єрів, що заважають її розвитку, а також визначення перспективних напрямків для подальшої взаємодії. Дослідження має на меті розробку рекомендацій для оптимізації та поглиблення партнерства між двома країнами, з акцентом на модернізацію аграрної сфери України, впровадження інноваційних агротехнологій, забезпечення сталого розвитку сільського господарства та зміцнення економічних зв'язків на міжнародному рівні. **Методологія** цього дослідження включає аналіз поточного стану співпраці між Україною та Швейцарією в аграрній галузі, виявлення основних проблем і бар'єрів, а також розробку рекомендацій для її оптимізації та розвитку. Дослідження цієї теми сприятиме встановленню ефективного співробітництва та розвитку українського аграрного сектору відповідно до європейських стандартів. **Наукова новизна** дослідження співробітництва між Україною та Швейцарією в аграрному секторі дозволяє у загальному аналізі сучасного стану двосторонніх відносин, виявленні ключових напрямів партнерства, зокрема у сфері сталого сільського господарства, інноваційних технологій та експорту агропродукції. Дослідження вперше систематизує досвід реалізації спільних проєктів, оцінює вплив міжнародної технічної допомоги Швейцарії на аграрний сектор України та формулює перспективні моделі співробітництва, враховуючи глобальні виклики та інтеграцію України.

Ключові слова: продовольча безпека, аграрна політика України, Європейський Союз, інвестиції, органічна продукція.

Постановка проблеми. Аграрний сектор є однією з останніх галузей економіки України, що має великий потенціал для розвитку завдяки сприятливим природним умовам, родючим землям та досвіду в аграрному виробництві. У сучасних умовах глобалізації та зростання міжнародної торгівлі співпраця України з розвиненими країнами Європи, зокрема Швейцарією, виступає важливим чинником, що сприяє модернізації аграрного сектора та його впровадженню. Взаємодія між Україною та Швейцарією в аграрній сфері реалізується через спільні програми, які орієнтовані на розвиток сталого сільського господарства, підтримку малих фермерських господарств, забезпечення екологічної безпеки та обмін досвідом у новітніх агротехнологіях і маркетингу. Проте, незважаючи на позитивні тенденції у співпраці, в Україні існує ряд проблем, які стримують її ефективність. Це стосується, зокрема, фінансових і правових перешкод, недостатнього технічного забезпечення в багатьох українських господарствах, а також браку знань про можливості партнерства серед місцевих аграріїв. Отже, важливо вивчити сучасний стан

співробітництва між Україною та Швейцарією в аграрному секторі та визначити перспективні напрямки для його поглиблення.

Мета дослідження: всебічне дослідження актуального стану співпраці між Україною та Швейцарією в аграрному секторі, виявлення ключових проблем і бар'єрів, що заважають її розвитку, а також визначення перспективних напрямків для подальшої взаємодії.

Історіографія проблеми. На сьогоднішній день фундаментальні праці відсутні, але дана тема знайшла відображення в дослідженнях українських та зарубіжних вчених, які аналізують міжнародні економічні відносини та сільськогосподарські інновації. Це такі дослідники: Гуменюк Я.М, Могильний О.М., Гудіма Т., Камишанський В., Малолітнева В. та інші.

Більше наукових праць та досліджень дозволить розширити наявні знання та сприяти розвитку сільського господарства України на основі передового швейцарського досвіду. Пропоноване дослідження є прирощенням знань у вирішенні вказаної наукової проблеми.

Основна частина. Швейцарія активно розвиває свої відносини з Україною з 1990-х років. Програма співпраці на 2020–2023 роки підтверджує наміри Швейцарії продовжувати підтримувати Україну на шляху до миру та сталого розвитку. Ця програма була розроблена в результаті тривалих консультацій з українським урядом та партнерами.

У галузі сталого економічного розвитку завдяки ініціативам у сільському господарстві було досягнуто успіхів у сфері органічного землеробства та забезпечення безпеки молочних продуктів, а також значно розширено доступ до фінансування через аграрні розписки. У 2018 році уряд ухвалив законопроект про органічну продукцію, що відповідає стандартам Європейського Союзу. Україна потрапила до списку двадцяти провідних країн за загальною площею сертифікованих органічних сільськогосподарських угідь, що є важливим кроком до підвищення стійкості аграрного сектору до змін клімату та екстремальних погодних умов. Крім того, завдяки підтримці Швейцарії було покращено фінансування малих і середніх фермерів у переджнивний період по всіх 24 областях країни, включаючи підконтрольні уряду райони Донецької та Луганської областей.

На сьогодні банки видали кредити на загальну суму 463 мільйони доларів США, серед яких, незважаючи на високі ризики, 1,24 мільйона були надані в зонах, постраждалих від конфлікту. Додатково, зусилля Швейцарії сприяли покращенню інвестиційного середовища: 30 дозволів, що стосуються будівництва, умов праці та пожежної безпеки, були переглянуті або скасовані через втрату актуальності; рішення уряду про зниження портових зборів та відповідне зменшення витрат дозволили бізнесу заощадити 30 мільйонів доларів США [Прес-служба апарату Верховної Ради України, 2023].

Протягом останніх років Україна стала значним постачальником органічних продуктів до Європейського Союзу. У 2021 році загальний обсяг експорту склав 222 мільйони доларів. У тому ж році наша країна зайняла 5-те місце у світі серед 126 країн за обсягами імпорту органічної продукції до ЄС. Більше 80 видів нашої продукції було експортовано до 30 країн світу. Про це повідомив Тарас Висоцький, перший заступник Міністра аграрної політики та продовольства України, під час

свого виступу на відкритті міжнародної виставки органічних продуктів «Біофах – 2023».

«Незважаючи на повномасштабну війну, у 2022 році Україна змогла експортувати до ЄС та Швейцарії 225 814 тонн органічної продукції, що на 13% більше, ніж у 2021 році. Це свідчить про величезні зусилля, які докладають учасники органічного сектору України та їхні міжнародні партнери, зокрема, у підтримці експорту шляхом вирішення термінових потреб українських експортерів органічної продукції та постійного лобювання на політичному рівні та на міжнародній арені», — підкреслив Тарас Висоцький.

Він також зазначив, що, незважаючи на труднощі, які переживає органічний сектор та аграрна промисловість в цілому через війну, Україні вже зараз необхідна повноцінна перебудова та інтеграція в європейську спільноту [Висоцький, 2023].

У контексті військового конфлікту в Україні питання залучення інвестицій у сільське господарство стало одним із найактуальніших викликів для економіки країни. Аграрний сектор завжди відігравав важливу роль у розвитку української економіки, забезпечуючи значну частку ВВП та експортних надходжень. Проте війна суттєво змінила інвестиційний клімат, створивши нові ризики та перешкоди для інвесторів [Сорокунський, 2024].

Гарантування продовольчої безпеки є пріоритетним завданням не лише для України, а й для всього світу. Завдяки міжнародним партнерам українські аграрії отримують постійну підтримку для виконання цього важливого завдання в умовах війни, як повідомляє Комітет з питань аграрної та земельної політики. Так, за даними Мінагрополітики у 2023 році Швейцарія виділила додатково 2,2 млн швейцарських франків (близько 88,5 млн гривень) на підтримку господарств з виробництва молока в семи областях, а саме: у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській та Херсонській.

Метою даного проєкту є забезпечення продовольчої безпеки в Україні, зокрема шляхом покращення доступу населення до якісних і безпечних молочних продуктів, які виробляються в країні. Невиконання фермерськими господарствами гігієнічних норм може мати тривалі наслідки для швидкого економічного відновлення галузі, що, в свою чергу, негативно позначиться на продовольчій безпеці, безпеці харчових продуктів та здоров'ї споживачів.

Отже, важливо забезпечити фермерів критично необхідними виробничими засобами, щоб зменшити ризики, пов'язані з безпечністю харчових продуктів. Зокрема, завдяки підтримці Швейцарії, молочні виробники отримують доступ до засобів для очищення та дезінфекції доїльного обладнання, обробки вимені до і після доїння, гігієнічних серветок, рукавичок, реагентів для виявлення прихованих форм маститів, дезінфектантів для тваринницьких приміщень та інших необхідних матеріалів, що повністю задовольняє їх потреби на три місяці.

В цілому аграрний сектор під час повномасштабної війни 2023 року продемонстрував здатність виробляти сільськогосподарську продукцію та постачати харчові товари як на внутрішні, так і на зовнішні ринки. Проте, виробництво сільгосппродукції супроводжувалося значними фінансовими втратами через низькі ціни на зернові та олійні культури на внутрішньому ринку, ускладнення експорту, обмежені можливості для відновлення матеріально-технічної бази, інфраструктури та повернення до обробітку земель, які постраждали внаслідок війни. Особливо

серйозні наслідки мали руйнування Каховської ГЕС, що призвело до неможливості ведення сільськогосподарської діяльності на підтоплених територіях. Зміна структури посівних площ на користь більш прибуткових олійних культур дозволила частково компенсувати витрати аграріїв, а загальне зростання обсягів виробництва рослинницької продукції відбулося переважно завдяки сприятливим погодним умовам.

Більшість секторів тваринництва все ще перебуває в кризовій ситуації, особливо це стосується м'ясо-молочної індустрії, що зумовлено, насамперед, зниженням виробництва в домогосподарствах населення.

На Конференції з питань протимінної діяльності в Україні–2024, що проходить у Лозанні, Швейцарія, Перша віцепрем'єр-міністерка України та Міністерка економіки Юлія Свириденко представила артпроект «Soul of Soil» («Душа землі»). Цей проєкт висвітлює історії людей з прикордонних регіонів, які постраждали від замінування, а також аграріїв з Миколаївщини, чії землі були заміновані. Зараз на розмінованих полях агровиробники відновлюють свою діяльність, вирощуючи пшеницю та овочі, які потім постачаються на світові ринки.

«Сільськогосподарський сектор України має вирішальне значення для глобальної продовольчої безпеки, а руйнівний вплив мін загрожує не лише Україні, а й найбільш вразливим групам населення у світі. ПРООН пишається тим, що підтримує проєкт «Soul of Soil», який висвітлює нагальну потребу в міжнародній співпраці для прискорення зусиль з розмінування та забезпечення того, щоб родючі землі України знову могли годувати мільйони людей», — зазначив Хаолян Сюй [Міністерство економіки України, 2024].

Відновлення аграрного сектора на сучасних засадах стане рушієм значної активізації розвитку суміжних секторів економіки, до яких належать перероблення агропродукції та харчова промисловість, виробництво добрив, аграрне машинобудування, біоенергетика, сегменти ІТ-індустрії, задіяні в цифровізації аграрного виробництва та логістики. Важливими є відповідне інформування потенційних інвесторів про інвестиційні можливості й привабливість цих галузей, а також моніторинг, визначення потреб агропідприємств, у т. ч. в товарах та послугах суміжних галузей. Оптимізації міжсекторної взаємодії слугуватимуть формування агропродовольчих кластерів, залучення інвестицій в горизонтальну диверсифікацію агробізнесу, створення умов для локалізації суміжних виробництв на території України.

Висновки. Співпраця між Україною та Швейцарією в аграрному секторі відзначається стабільними партнерськими зв'язками, які ґрунтуються на спільних інтересах та прагненні до розвитку сільського господарства. Швейцарія активно підтримує Україну технічно, зокрема в сферах агрономії, управління ресурсами та впровадження сучасних технологій. Це сприяє підвищенню ефективності аграрного виробництва в Україні. Інвестори зі Швейцарії виявляють зацікавленість у українському аграрному секторі, що створює нові можливості для інвестицій в інфраструктуру, переробку сільськогосподарської продукції та експорт. Обидві країни акцентують увагу на екологічних питаннях, тому співпраця в аграрній сфері також включає проєкти, спрямовані на сталий розвиток, збереження біорізноманіття та впровадження екологічних практик. Хоча ми сподіваємося на позитивні зміни, співробітництво все ще може стикатися з викликами, такими як бюрократичні

труднощі, ринкова нестабільність та необхідність адаптації до нових умов. Протест, стратегічний підхід до розвитку співпраці може забезпечити стабільне зростання аграрного сектору обох країн. Для зміцнення співпраці важливо активізувати діалог між урядом, бізнесом та науковими установами, а також залучати молодь до аграрних ініціатив, які сприяють інноваційному розвитку галузі. Таким чином, співробітництво між Україною та Швейцарією в аграрній сфері має великий потенціал для розвитку, що може принести вигоду обох країнам і допомогти вирішити актуальні проблеми в сільському господарстві.

Список використаних джерел та літератури

Аграрний сектор України у 2023 році: складові стійкості, проблеми та перспективні завдання. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahrarynyy-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta>

Висоцький, Т. Попри війну Україна експортувала до ЄС та Швейцарії на 13% більше органічної продукції, аніж у 2021 році. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/popry-viinu-ukraina-eksportovala-do-ies-ta-shveitsarii-na-13-bilshe-orhanichnoi-produktsii-anizh-u-2021-mu-rotsi-taras-vysotskyi>

Гудіма, Т., Камішанський В., Малолітнева В., 2022. Institutionalization of Strategic Planning of Foreign Economic Policy: The Swiss Experience and Prospects for Ukraine. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 6(47), 316-327. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/3851/3724>

Гуменюк, Я. М., 2023. Аграрний експорт України: аналіз та стратегічне планування. *Економіка та суспільство*, 53, 25–35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2712>

Міністерство економіки України. Україна презентувала у Швейцарії агропроект про вплив розмінування на життя українців та глобальну продовольчу безпеку. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=086d4666-5c37-43b4-bfd5-d8da36074024&title=UkrainaPrezentovalaUShveitsariiArtproktProVplivRozminuvanniaNaZhittiaUkrainsivTaGlobalnuProdovolchuBezpeku>

Могильний, О. М., 2024. Аграрний сектор України: сировинна пастка: монографія. Частина II. Київ: ННЦ «ІАЕ». URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/55649>

Прес-служба Апарат Верховної Ради України. Швейцарія виділила кошти на підтримку виробників молока в семи областях України. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/242656.html

Сорокунський, С., 2024. Залучення інвестицій до аграрного сектору в Україні: виклики та перспективи у час війни. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/formula/zaluchennya-investicij-do-agrosectoru-v-ukrayini%3A-vikliki-ta-perspektivi-u-chas-vijni>

References

Ahrarnyi sektor Ukrainy u 2023 rotsi: skladovi stiikosti, problemy ta perspektyvni zavdannia. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahrarynyy-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta> [in Ukrainian].

Hudima, T., Kamyshanskyi V., Malolitneva V., 2022. Institutionalization of Strategic Planning of Foreign Economic Policy: The Swiss Experience and Prospects for Ukraine. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 6(47), 316-327. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/download/3851/3724> [in Ukrainian].

Humeniuk, Ya. M., 2023. Ahrarnyi eksport Ukrainy: analiz ta stratehichne planuvannia. *Ekonomika ta suspilstvo*, 53, 25–35. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2712> [in Ukrainian].

Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Ukraina prezentovala u Shveitsarii ahroproiekt pro vplyv rozminuvannia na zhyttia ukrainsiv ta hlobalnu prodovolchu bezpeku. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=086d4666-5c37-43b4-bfd5->

d8da36074024&title=UkrainaPrezentovalaUShveitsariiArtproktProVplivRozminuvanniaNaZhittiaUkrainsivTaGlobalnuProdovolchuBezpeku [in Ukrainian].

Mohylnyi, O. M., 2024. Ahrarnyi sektor Ukrainy: syrovynna pastka: monohrafiia. Chastyna II. Kyiv: NNTs «IAE». URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/55649> [in Ukrainian].

Pres-sluzhba Aparat Verkhovnoi Rady Ukrainy. Shveitsariia vydilyla koshty na pidtrymku vyrobnykiv moloka v semy oblastiakh Ukrainy. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/242656.html [in Ukrainian].

Sorokunskyi, S., 2024. Zaluchennia investytsii do ahrarnoho sektoru v Ukraini: vyklyky ta perspektyvy u chas viiny. URL: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/formula/zaluchennya-investicij-dogrosektoru-v-ukrayini%3A-vikliki-ta-perspektivi-u-chas-vijni> [in Ukrainian].

Vysotskyi, T. Popry viinu Ukraina eksportovala do YeS ta Shveitsarii na 13% bilshe orhanichnoi produktsii, anizh u 2021 rotsi. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/popry-viinu-ukraina-eksportovala-do-ies-ta-shveitsarii-na-13-bilshe-orhanichnoi-produktsii-anizh-u-2021-mu-rotsi-taras-vysotskyi> [in Ukrainian].

COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND SWITZERLAND IN THE AGRICULTURAL SECTOR: CURRENT STATUS

Bohdana Matsiievska

Student

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

Abstract. *The purpose of this article is to comprehensively study the current state of cooperation between Ukraine and Switzerland in the agricultural sector, identify key problems and barriers that hinder its development, and identify promising areas for further cooperation. The study aims to develop recommendations for optimizing and deepening the partnership between the two countries, with a focus on modernizing Ukraine's agricultural sector, introducing innovative agricultural technologies, ensuring sustainable agricultural development, and strengthening economic ties at the international level. Methodology approaches includes analyzing the current state of cooperation between Ukraine and Switzerland in the agricultural sector, identifying the main problems and barriers, and developing recommendations for its optimization and development. The study of this topic will contribute to the establishment of effective cooperation and development of the Ukrainian agricultural sector in accordance with European standards. The scientific novelty of the study of cooperation between Ukraine and Switzerland in the agricultural sector allows for a general analysis of the current state of bilateral relations, identification of key areas of partnership, in particular in the field of sustainable agriculture, innovative technologies and agricultural exports. For the first time, the study systematizes the experience of implementing joint projects, assesses the impact of Swiss international technical assistance on the agricultural sector of Ukraine, and formulates promising models of cooperation, taking into account global challenges and Ukraine's integration.*

Key words: *food security, agricultural policy of Ukraine, European Union, investments, organic products.*
